

# LATVIJAS KARA MUZEJA

## PUBLISKAIS PĀRSKATS PAR 2014. GADU

Latvijas Kara muzejs ir aizsardzības ministra pakļautībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde, kura darbojas saskaņā ar Muzeju likumu un Latvijas Kara muzeja nolikumu (MK 18.12.2012 noteikumi nr.891.).

Latvijas Kara muzejam ir divas teritoriālas struktūrvienības - Ziemassvētku kauju muzejs Jelgavas rajona Valgundes novadā un O.Kalpaka muzejs un piemiņas vieta „Airītes” Saldus novada Zirņu pagastā.

Latvijas Kara muzejs ir publiska kultūras iestāde, specializēts vēstures profila muzejs, kura darbība ir saistīta gan ar aizsardzības, gan kultūras nozares politikas īstenošanu.

2014. gadā muzejs veica akreditācijas procedūru un saņēma Latvijas Republikas Kultūras ministrijas akreditācijas apliecību 14.11.2014. Nr.5AA, valsts atzīta muzeja darbībai līdz 14.11.2024.

Muzeja darbības **mērķis** ir veicināt sabiedrības izglītošanu un attīstību vācot, saglabājot, pētot, izstādot un popularizējot ar Latvijas militāro un politisko vēsturi saistītās garīgās un materiālās vērtības, lai veidotu sabiedrībā izpratni par karu vēsturi Latvijā, liktu pārdomāt, analizēt un izvērtēt militārā faktora lomu Latvijas vēsturē un valsts pastāvēšanā; stiprinātu pilsoņu nacionālo identitāti un veidotu vienotu vēstures kolektīvo atmiņu; sekmētu sabiedrības izpratni par Latvijas militārās aizsardzības spēju nozīmi mūsdienās; veicinātu sabiedrības saliedētību un valsts tradīciju uzturēšanu.

Muzeja darbības virzieni ir saistīti ar sadarbību un saskarsmi ar sabiedrību. Galvenie darba virzieni ir:

1. Latvijas Kara muzeja krājuma kā Nacionālā muzeju krājuma sastāvdaļas uzturēšana un attīstība;
2. vēstures mantojuma pieejamības sabiedrībai nodrošināšana;
3. muzeja krājuma, militārās un politiskās vēstures pētniecība;
4. zinātniski izglītojošā darbība;
5. muzeja publiskās un krājuma infrastruktūras uzturēšana;

Pārskatu par budžeta programmu „Kara muzejs” muzejs sagatavo, iesniedz atbilstoši „Likums par budžetu un finanšu vadību” un MK 15.10.2013. noteikumu Nr.1115 „Gada pārskatu sagatavošanas kārtība” prasībām.

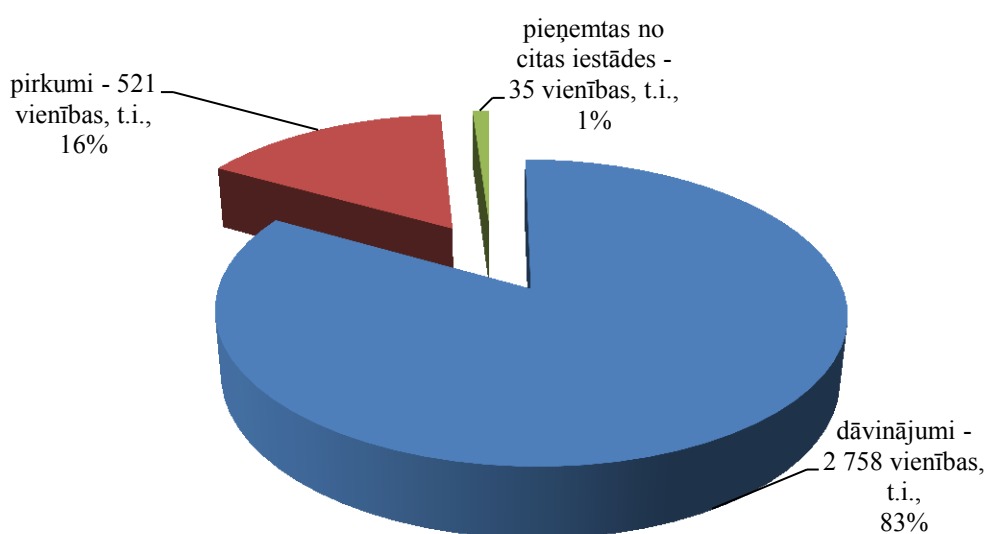
## Muzeja darbība

2014. gadā veicamie darbi un skaitliskie rādītāji, katrā darbības virzienā, bija noteikti darba plānā. Skaitliskie rezultāti ir noteikti aptuveni, pamatojoties uz iepriekšējo gadu vidējiem rezultātiem, jo tie ir atkarīgi no sabiedrības aktivitātes, piemēram, eksponātu dāvinājumi, pirkumi, apmeklētāju skaits, ekskursijas u.c.

### *Muzeja krājuma uzturēšana un attīstība*

2014. gadā Latvijas Kara muzeja krājums papildinājies ar 2 474 jauniem pamatkrājuma eksponātiem - dāvinājumiem un pirkumiem par Latvijas militāro un militāri politisko vēsturi, kā arī 840 materiāliem palīgkrājumā. Lielākie ieguvumi ir foto kolekcijā - 1 024 vizuālas liecības par Pirmo un Otro pasaules karu, Latvijas armiju un pēckara periodu. Interesanti jaunieguvumi ir visās kolekcijās, piemēram, numismātikas un faleristikas kolekciju papildinājuši tādi retumi kā Pirmā pasaules kara laikā Vācija izgatavotās sudraba medaļas (11) ar ievērojamu valstsvīru attēliem, un Latvijas 1929.-1940.g. biedrības „Žīdu tautības Latvijas atbrīvotāju biedrība” krūšu nozīme. Vēsturisko priekšmetu kolekcijā tādi ir artefakti no virsnieku klubiem- Latvijas armijas 6.Rīgas kājnieku pulka virsnieku kluba grīdas pelnu trauks ar pulka emblēmu un marmora piemiņas plāksne cara Nikolaja I vizītei 1910. gadā Rīgā dislocētajā 116. Malojaroslavas kājnieku pulka virsnieku klubā.

### Krājuma komplektēšana



Krājuma dokumentēšanas un saglabāšanas procedūras notiek atbilstoši Ministru kabineta Noteikumiem par Nacionālo muzeja krājumu.

Krājuma finansiālā novērtēšana tiek veikta, ne tikai jauniegūtajiem eksponātiem, bet arī pakāpeniski tiek novērtēts vairākos gadu desmitos veidotais krājums. 2014. gadā novērtēti 17 652 eksponāti (40 278,61 EUR), sagatavotā dokumentācija nodota grāmatvedībai. Komisijas turpina regulāras kolekciju esības pārbaudes, pārskata periodā pārbaudītas kolekciju 6300 vienības.

Līdzās rakstiskā formātā veiktajai krājuma uzskaiti, nodaļas veic krājuma priekšmetu skenēšanu un ievadīšanu digitālajā Nacionālā muzeju krājuma

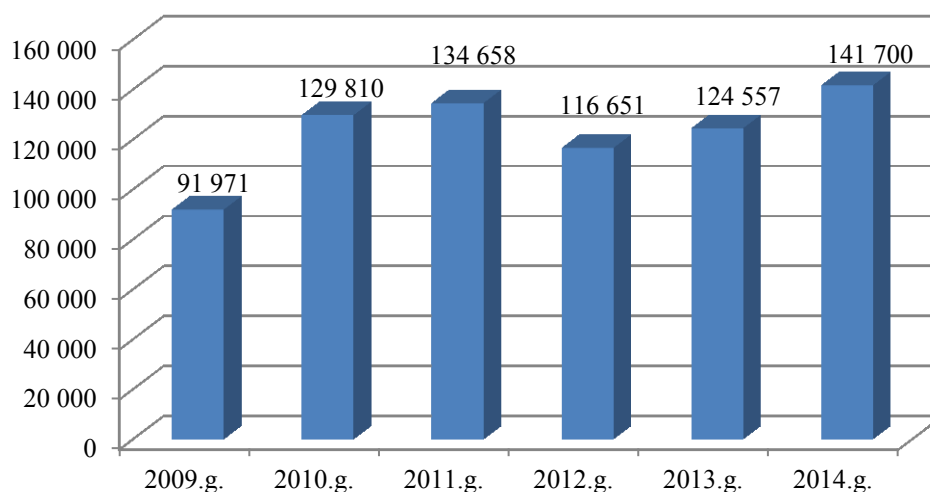
kopkatalogā, katalogam pievienoti 2 635 priekšmeti. Veikti restaurācijas un konservācijas darbi 447 krājuma priekšmetiem.

Pārskata gadā tika veikti krātuvju topogrāfiskās dokumentācijas atjaunošanas un uzlabošanas darbi.

### ***Muzeja pieejamība sabiedrībai***

Muzeja galvenais piedāvājums sabiedrībai ir muzeja darbības mērķiem atbilstoša pamatekspozīcija. Latvijas Kara muzeja ir viens no nedaudzajiem muzejiem Latvijā, kura ekspozīcijas atvērtas apmeklētājiem 7 dienas nedēļā. Kopumā muzeja sniegtos pakalpojumus gada laikā izmantojuši- 141 700 apmeklētāji (salīdzinot ar 2013. gadu- pieaugums par 17 %), t.sk. Ziemassvētku kauju muzejā - 11 923, O.Kalpaka muzejā un piemiņas vietā „Airītes”- 3 683.

**Muzeja apmeklētāji. 2009.- 2014.gads**



Muzejs sabiedrībai 2014. gada laikā bijis pieejams 353 dienas, jeb 2 703 stundas, tai skaitā 829 stundas svētku dienās un brīvdienās.

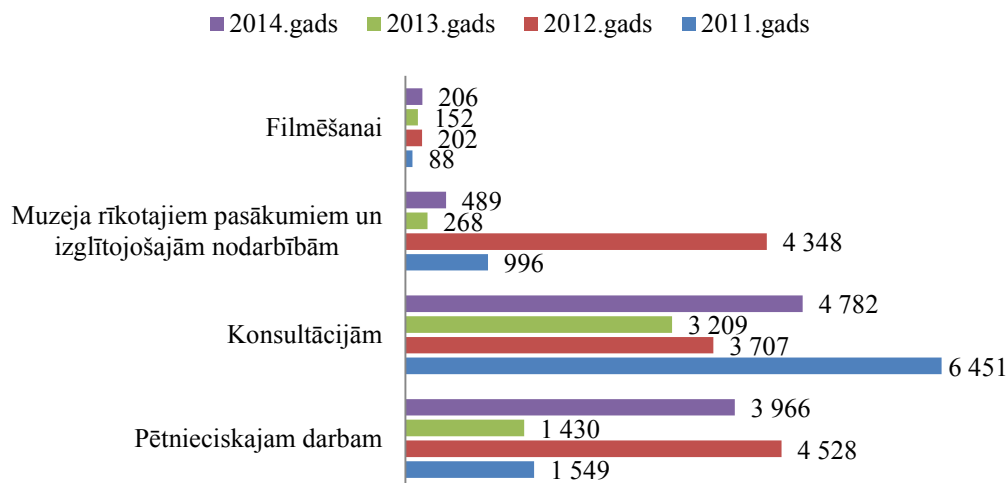
2014. gadā tika turpināts īstenot darbības, kas veicina ciešu sadarbību ar Latvijas plašsaziņas līdzekļiem (tajā skaitā elektroniskajiem), izvirzot mērķi veidot sabiedriski aktīvu un informatīvi saistošu muzeja tēlu. Mājaslapas [www.karamuzejs.lv](http://www.karamuzejs.lv) skatījumu skaits ir bijis 27 192. Sevišķu interesi 2014. gada decembrī izraisīja jaunās muzeja interneta mājas lapas aktivizēšana- 8 857 apmeklējumi, kas apliecina, ka muzeja apmeklētāji ir augstu novērtējuši gan muzeja jauno mājas lapas izstrādāto dizainu, gan tajā atrodamo informāciju.

Muzeja atpazīstamība un pozitīvu atsauksmju pieaugums publiskajā telpā tiek panākts ar muzeja darbību un komunikāciju sociālajos tīklos- <http://www.draugiem.lv/karamuzejs/>, <https://twitter.com/#!/Pulvertornis> u.c. 2014. gada novembra mēnesī muzeja sociālo profilu [www.draugiem.lv](http://www.draugiem.lv) apmeklējuši 6 653 interesenti, 6 649 kļuvuši par aktīvajiem sekotājiem.

2014. gadā muzejs uzsāka Pirmā pasaules kara un latviešu strēlnieku simtgades atceres programmu. Tika atklāta vērienīga izstāde „Karš ienāca mūsu mājā. 1914-1918”, kura stāsta par to, kā karš mainīja cilvēku dzīves un likteņus, kā arī kolekcijas izstāde „Pirmais pasaules karš atklātnēs”, kurā eksponētas karojošo valstu izdotās pastkartes.

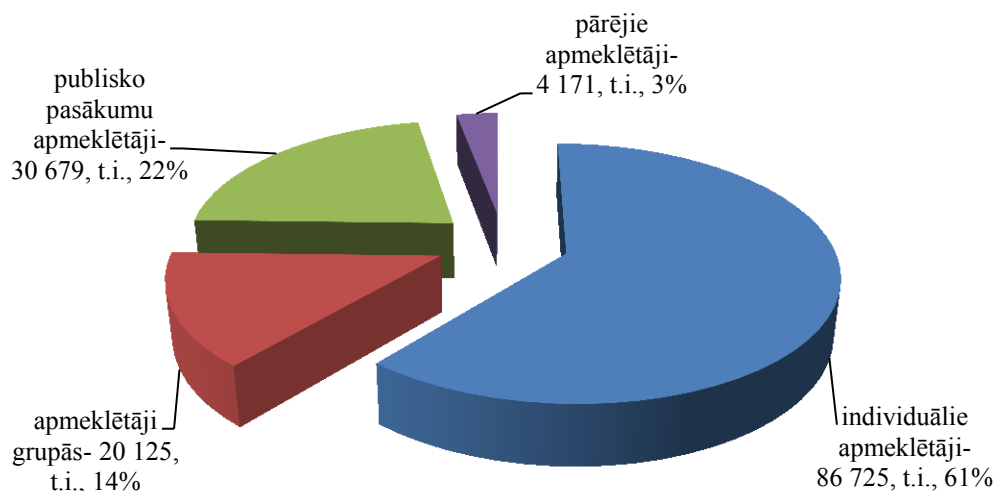
Muzejs izveidoja arī izstādi, kas stāstīja par atmodas laika politiķa Eduarda Berklava darbību. Atsaucoties sabiedrības ierosinājumiem, muzejs savās telpās eksponējis 7 citu autoru sagatavotās izstādes.

### Neeksponētā krājuma izmantošana



Muzejs sniedzis 708 individuālas konsultācijas interesentiem par vēsturi, personām. Muzejs sadarbojies ar Latvijas Nacionālo operu, konsultējot par atbilstoša vēstures fona un rekvizītu izvēli, Dž.Verdi operas „Trubadūrs” iestudējumam, kā arī sagatavojot vēsturisku apskatu izrādes programmai.

### Muzeja apmeklētāji



Piedaloties akcijās un iesaistoties dažādos sadarbības projektos, muzejs apliecina, ka tam ir būtiski veidot sabiedrībai atvērta un apmeklētājiem draudzīga muzeja tēlu. Muzeja apmeklētāju struktūras analīze rāda, ka joprojām lielāko muzeja apmeklētāju skaitu sastāda individuālie apmeklētāji- 86 725. Savukārt grupu apmeklējumu lielāko daļu veido skolēni- 14 616.

### ***Pētniecības darbs***

Muzejs pētniecisko darbu turpina attīstīt divos virzienos - militārās vēstures pētniecība un krājuma zinātniskā izpēte. Izstrādāta un aizstāvēta disertācija (direktora vietnieks pētniecības darbā J.Ciganovs) „Latvijas armijas intendantūras dienesti.1919-1940”. Trīs muzeja darbinieki veic pētniecību promocijas darbu izstrādei. Izdots Pirmā pasaules kara vēstures nodaļas vēsturnieka K.Zariņa darbs „Vācu okupācijas režīms Kurzemes guberņā 1915-1917. Militārā pārvalde un civiliedzīvotāji.” Otrā pasaules kara vēstures nodaļas vēsturniece Ie.Kvāle veikusi apjomīgu pētniecības darbu, izsekojot Latvijas Centrālās padomes memoranda par Latvijas neatkarības atjaunošanu, parakstītāju dzīve gājumiem. Biogrāfiskajā vārdnīcā „Ar parakstu par Latviju”, kuru ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu izdeva muzejs, publicētas 188 personu biogrāfijas.

Sadarbībā ar Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāti muzejs organizēja starptautisku konferenci „Pirmā pasaules kara militārās, politiskās un sociālās norises Baltijas reģionā, 1914-1918”. Konferences referāti publicēti muzeja zinātnisko rakstu krājuma 15. izdevumā.

Kopumā muzeja darbinieki strādājuši pie 60 pētnieciskajām tēmām, to rezultāti izmantoti izstādēs, publikācijās, lekcijās, referātos konferencēs u.c. Dažādos izdevumos publicēti 43 raksti par militāro un politisko vēsturi.

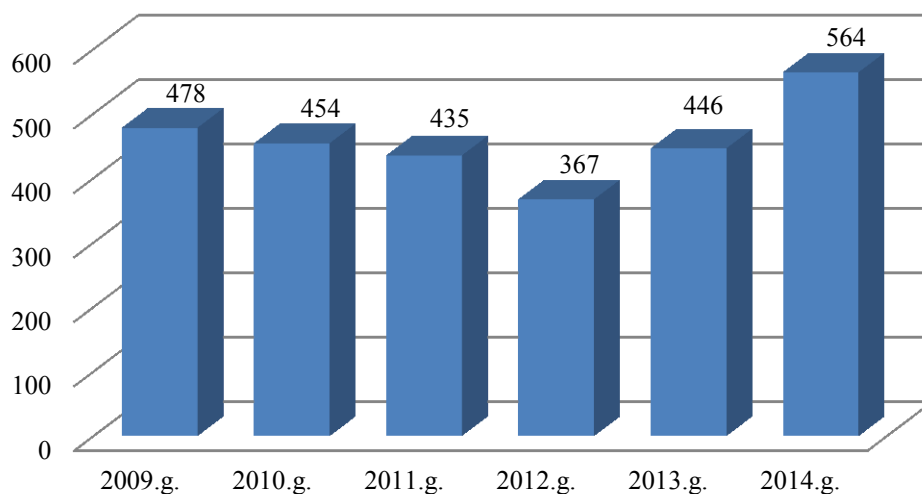
Muzeja darbinieki ar 12 ziņojumiem piedalījušies vietējās un starptautiskajās konferencēs.

### ***Zinātniski izglītojošā darbība***

Pārskata gadā muzejs ir turpinājis apmeklētājiem pievilcīgas muzeja vides veidošanu, popularizējot muzeja krājumu un attīstot muzeja pakalpojumu klāstu. Muzeja darbinieki ir vadījuši ekskursijas, lasījuši lekcijas, kā arī īstenojuši daudzveidīgas muzeja izglītojošas nodarbības un organizējuši tematiskus pasākumus.

2014. gadā muzeja darbinieki apkalpojuši 564 ekskursijas, kas bija par 26,46% vairāk salīdzinot ar 2013. gadu. Īstenotās muzeja izglītojošās programmas radīja publikas atsaucību. 2014. gadā novadītas 243 izglītojošās nodarbības, kuras apmeklējuši 6 387 interesenti, kas ir 45% no kopējā skolēnu skaita, kas grupās apmeklējuši Latvijas Kara muzeju. Pozitīvu apmeklētāju skaitu dinamiku nodrošināja muzejā un tā teritoriālās struktūrvienībās notikušie 60 publiski pasākumi (salīdzinot ar 2013. gadu- pieaugums par 26%). Kopumā muzeja publiskos pasākumus apmeklējuši 30 679 interesenti.

### Ekskursiju skaits. 2009.-2014.gads



Tradicionāli vislielākais bezmaksas apmeklējumu skaits ir ikgadējās Starptautiskās muzeju padomes (ICOM) akcijas „Muzeju nakts” norises laikā. 2014. gadā „Muzeju nakts” apmeklēja 18 346 interesenti. Sevišķu sabiedrības interesi Latvijas Kara muzejā izraisa Lāčplēša dienas ietvaros, sadarbībā ar Latvijas Republikas Aizsardzības ministriju, organizētā „Sarkanbaltsarkano lentīšu locīšanas akcija”. 2014. gadā akcija muzejā norisinājās 5 dienas ar 14 atsevišķu pasākumu ciklu un to apmeklēja 5 481 interesenti. Īpaši šiem pasākumiem muzejs nodrošināja papildus pieejamību- nodrošinot muzeja darba laiku 10 stundas dienā, tādējādi veicinot par 16% apmeklētāju pieaugumu Lāčplēša dienas pasākumos. Jāatzīmē, ka muzeja akcijā piedalījās un veicināja muzeja atpazīstamību un publicitāti tādi Latvijā zināmi kultūras darbinieki kā: režisori M.Ķimele un V.Jansons, komponists J.Kulakovs un dziedātāji I.Akuratere, I.Parša, M.Jenčs.

2014. gadā sabiedrības interesi izraisīja O.Kalpaka muzeja un piemiņas vietas Airītes organizētais mūžizglītības nodarbību cikls „Mana Latvija”, O.Kalpaka piemiņas pasākums; Ziemassvētku kauju muzejā- Ziemassvētku kauju piemiņas pasākums un skrējiens „Patriots”.

2014. gadā realizēti vairāki interaktīvi pasākumi sadarbībā ar NBS, Valsts robežsardzi, Valsts policiju un Rīgas sociālo dienestu.

Muzejs strādājis pie mūžizglītības programmu attīstības, kā rezultātā tapuši sadarbības projekti ar Saldus pensionāru klubu un Rīgas politiski represēto biedrību.

Muzejs turpinājis sadarbību ar Valsts izglītības satura centru un Rīgas Izglītības un informatīvi metodisko centru skolotāju kvalifikācijas kursu organizēšanā un muzeja lektoru nodrošināšanā, kā arī patstāvīgi organizējis metodiskos kursus pedagogiem, popularizējot jaunākos militāri politiskos pētījumus Latvijas vēsturē.

Sadarbība ar paramilitārajām nevalstiskajām organizācijām un aizsardzības nozares struktūrām bijusi abpusēji lietderīga un veicinājusi sabiedrībā izpratni par mūsdienu aizsardzības nozari.

Latvijas Kara muzejā notikuši arī aizsardzības nozares struktūru organizēti pasākumi. Pārskata periodā muzeja pakalpojumus izmantojušas 2 317 militārpersonas (salīdzinot ar 2013. gadu- pieaugums par 1%) un 1 768 jaunsargi (salīdzinot ar 2013. gadu- pieaugums par 19%).

### ***Muzeja infrastruktūra***

Muzejā darbojas kafejnīca un suvenīru kiosks. 2014. gadā ir izveidota tualete invalīdiem. Atsauksmi par muzeju apmeklētāji var ierakstīt atsauksmju grāmata vai tās digitālajā versijā.

2014. gadā tika veikts vispusējs muzeja ēkas Smilšu ielā 20 tehniskā stāvokļa novērtējums un saņemtas rekomendācijas par veicamajiem darbiem.

### **Informācija par iespējamu iestādes darbību ietekmējošiem apstākļiem**

Muzeja attīstības projekti saistīti ar valsts simtgades programmām un Jaunām politiskām iniciatīvām.

Aija Fleija  
Latvijas Kara muzeja direktore  
aija.fleija@karamuzejs.lv  
t. 29448057  
11.02.2015.